

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM

UKRAJINSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

(Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia)

PRÍLOHA ISCED 1

Posúdila a schválila ÚPK pre ukrajinský jazyk

Bratislava 2009

VZDELÁVACIE ŠTANDARDY Z UKRAJINSKÉHO JAZYKA, ČÍTANIA A LITERÁRNEJ VÝCHOVY PRE 1. STUPEŇ ZÁKLADNEJ ŠKOLY S VYUČOVACÍM JAZYKOM UKRAJINSKÝM A VYUČOVANÍM UKRAJINSKÉHO JAZYKA

ÚVOD

UKRAJINSKÝ JAZYK

Vzdelávací štandard z ukrajinského jazyka na 1. stupni základnej školy je zameraný na nácvik počiatočného čítania a písania v ukrajinskom jazyku na osvojenie najpoužívanejšej lexiky, ktorá umožní žiakovi sledovať a porozumieť hovorenú reč, porozumieť a reprodukovať vypočuté či prečítané texty, rozvíjať ústne aj písomné vyjadrovanie.

Rozširovanie slovnej zásoby sa uskutočňuje v súlade s témami, ktoré sú žiakom blízke a sú predmetom ich záujmu. Vyučovanie základných poznatkov z fonetiky a fonológie, lexikológie, syntaxe, morfológie a pravopisu je podriadené rozvoju komunikatívnych zručností žiakov.

Osobitná pozornosť vo vyučovaní ukrajinského jazyka na 1. stupni základnej školy je zameraná na nácvik noriem ukrajinskej výslovnosti, ktoré sú odlišné od výslovnostných noriem slovenského jazyka.

Vzdelávací štandard je rámcovaný povinným obsahom vzdelávania, pri ktorom sa rozvinú kľúčové spôsobilosti požadované na 1. stupni základnej školy s vyučovacím jazykom ukrajinským.

Vzdelávací štandard z ukrajinského jazyka pre 1. stupeň základnej školy je rozdelený na obsahový a výkonový vzdelávací štandard.

Obsahový štandard zahŕňa taký rozsah učiva, ktorý si má žiak osvojiť ako záväzné základné učivo v jednotlivých zložkách predmetu v príslušnom ročníku.

Pri vymedzení obsahu základného učiva bola zohľadnená špecifickosť vyučovania predmetu v základných školách, v ktorých sa vyučuje ukrajinský jazyk ako povinný predmet a mentálna vyspelosť žiakov daného vekového obdobia.

Z hľadiska zjednotenia obsahu štandardu v súvislosti s alternatívnosťou a variantnosťou vyučovania v školách vzdelávací štandard bol koncipovaný spoločne pre 1.- 2. ročník a spoločne pre 3.- 4. ročník.

Výkonový štandard obsahuje súhrn vedomostí a zručností, ktoré má žiak získať a osvojiť si z daného tematického celku v príslušnom ročníku, aj keď na rôznej úrovni.

Ak žiaci zvládnu učivo v uvedenom rozsahu, učiteľ má možnosť diferencovať nároky na žiakov v závislosti od ich schopností a záujmov. Pedagóg má možnosť učivo prehľbovať a rozširovať. Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov sú sformulované ako očakávané intelektuálne výkony žiakov tak, aby podľa nich bolo možné merať a hodnotiť zvládnutie základného učiva.

Vzdelávací štandard z ukrajinského jazyka pre 1. stupeň základnej školy je školským dokumentom, ktorý je záväzný pri koncipovaní rôznych vzdelávacích programov v školách.

Štruktúra štandardu:

Štruktúra štandardu je prehľadná, aby sa učiteľ mohol v ňom rýchlo po jednotlivých ročníkoch orientovať.

1. KOMUNIKATÍVNA ROVINA – SLOH
2. FORMOVANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ – PÍSANIE

3. ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA A PRAVOPISU
4. LEXIKOLÓGIA
5. MORFOLÓGIA
6. SYNTAX

Funkcia predmetu:

Vyučovanie ukrajinského jazyka na 1. stupni ZŠ je základom systematického učenia sa ukrajinského jazyka a literatúry na základnej škole.

Cieľovými kompetenciami primárneho vyučovania ukrajinského jazyka je:

- sformovať zručnosť uvedomene rozprávať, čítať, písať,
- rozvíjať slovnú zásobu,
- dať primárne vedomosti z jazyka a literárnej výchovy,
- stimulovať záujem o komunikáciu – rozprávanie,
- stimulovať záujem o čítanie kníh,
- rozširovať vedomosti o okolitý svet,
- uplatňovať vedomosti vo všeobecnom vzdelávaní a výchove.

Ciele učebného predmetu - ukrajinský jazyk na 1. stupni ZŠ

Vychádzajúc z cieľových kompetencií vyplývajú nasledujúce ciele:

Vzdelávacie ciele:

- formovať a rozvíjať schopnosť žiakov počúvať a rozumieť ukrajinskému jazyku,
- rozprávať, čítať a písať podľa kodifikovaných noriem ukrajinského jazyka,
- formovať elementárnu sústavu vedomostí z ukrajinského jazyka jeho špecifiká v porovnaní so slovenským jazykom.

Analytické ciele:

- rozvíjať rozumové schopnosti žiakov,
- rozvíjať zručnosť vyhľadávať javy, analyzovať jazykové javy, vyhodnocovať a zatriedovať ich.

Poznávacie ciele:

- rozširovať všeobecný rozhľad, vzájomnú interakciu medzi ukrajinským a slovenským jazykom,
- oboznamovať žiakov s ukrajinskou detskou literatúrou, spisovateľmi, folklórom, zvykmi a tradíciami Rusínov a Ukrajincov.

Výchovné ciele:

- formovať morálno-etické návyky správania, estetické cítenie,
- viesť žiakov k úcte k členom rodiny, spolužiakom, priateľom,
- formovať vzťah k ukrajinskému jazyku a k jazyku iných národnostných menšín,
- viesť žiakov k poznaniu kultúrnych hodnôt a tradícií.

Obsah a štruktúra učebných osnov

Základom vyučovania ukrajinského jazyka, čítania a literárnej výchovy na 1. stupni základnej školy je komunikatívno-poznávacia forma vyučovania s možnosťou využitia integrácie s inými predmetmi (s literárnou výchovou, slovenským jazykom a literárnou výchovou, hudobnou výchovou, výtvarnou výchovou, vlastivedou, prírodovedou, ...).

Učebné osnovy primárneho vyučovania ukrajinského jazyka tvoria tieto zložky:

- prípravné obdobie,

- šlabikárové obdobie – nácvik čítania a písania,
- jazyková zložka – hlásky, písmená, morfológia a syntax,
- súvislé vyjadrovanie – rozvoj komunikácie,
- čítanie a literárna výchova.

OBSAH

Charakteristika obsahu jazykového vyučovania

Vyučovanie ukrajinského jazyka sa uskutočňuje formou detskej hry a tvorivých aktivít, ktoré rozvíjajú komunikatívne zručnosti žiakov. Štruktúra vyučovania ukrajinského jazyka je prispôbená vekovým osobitostiam žiakov, orientuje sa na utváranie komunikatívnych situácií, ktoré tvoríme pomocou obrázkov – ilustrácií k textom, textov z učebníc, čítania ukážok z ľudovej slovesnosti, počúvania CD nahrávok, dramatizácie textov, hier, piesní a iných stimulačných aktivít.

Z pohľadu systematického vyučovania jazykové javy sa analyzujú nie izolovane, ale v integrácii s inými jazykovými javmi. Žiaci si pomocou primeraných príkladov utvárajú predstavu o jazyku ako o sústave znakov.

Jazykové vyučovanie začína počúvaním a porozumením hovoreného, neskôr tvorením vlastného rozprávania formou dialógov, utváraním návykov automatického písania s dodržiavaním estetiky- krasopisu písma, neskôr sa rozširuje o pravopisné normy. Týmto sa vytvára základ primárneho jazykového vyučovania. Primerane vekovým osobitostiam žiakov dostávajú základy z lexikológie, morfológie, fonetiky a syntaxe. Žiaci sa učia prerozprávať prečítané texty, utvoriť osnovu prečítaného textu, tvoriť vlastné texty. Prostredníctvom vlastného dialektu a socialetu sa učia poznávať a ovládať literárny jazyk, vytvárajú sa základy vlastnej jazykovej kultúry.

Ciele jazykového vyučovania:

- Reagovať na ukrajinský jazyk.
- Rozumieť rozprávaniu učiteľa.
- Vedieť v počutí texte rozlíšiť slovo, frázu a zapamätať si ich.
- Vedieť odpovedať na otázky učiteľa, budovať dialógy.
- Vedieť počúvať a prerozprávať obsah čítaného, počutého.
- Vedieť rozprávať o sebe, rodine, kamarátoch, svojich záujmoch a prianiach.
- Osvojiť si technické a estetické normy písma.
- Vedieť písať písmená, slabiky, slová, slovné spojenia, jednoduché vety.
- Dodržiavať technické normy písma (správny sklon, výška, šírka, správne písanie tvarov písmen a ich spájanie v slovách).
- Osvojiť si správnu výslovnosť.
- Osvojiť si správnu artikuláciu.
- Dodržiavať správnu intonáciu vo vetách, silu, tempo prispôbiť rôznym situáciám.
- Osvojiť si základy pravopisu (slová s apostrofom, s mäkkým znakom, so zdvojenými spoluhláskami, s veľkými písmenami a rozlišovacie znaky).
- Analyzovať text zameraný na určovanie jazykových javov, ich delenie, zoskupovanie, zhodnotenie a zaradenie do jazykového systému.
- Sledovať osobitosti štruktúry textov, vedieť ich zatriediť do príslušných jazykových štýlov (spájanie viet, využívanie umeleckých prostriedkov, synonymá, antonymá, lexikálnych opakovaní, používanie zámen a ich žánrová rôznorodosť).
- Prerozprávaním textov rozvíjať slovnú zásobu.
- Vedieť prerozprávať text jednoducho-stručne a doslovne.
- Využívať jazykové javy pri tvorbe vlastných textov.

- Vedieť tvoriť vlastných text na zadanú tému pomocou pomocných slov a obrázkov.
- Formovať základy jazykovej kultúry.
- Používať zdvorilostné slová a frázy.
- Pestovať schopnosť vylepšovať vlastné texty, vidieť a opravovať ich nedostatky.
- Vedieť pracovať s učebnicou, zadaniami k úlohám, slovníkom.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti

- Vedieť porozumieť ukrajinskému jazyku v komunikácii s učiteľom, spolužiakmi, besedujúcim.
- Rozlišovať v počutom texte vety, slová, deliť slová na slabiky a hlásky.
- Rozumieť a dokázať podržať v pamäti počutý text.
- Porozumieť zvukovým nahrávkam a vedieť ich prerozprávať.
- Vedieť charakterizovať, opísať predmety, prírodu, ľudí, ...
- Tvoriť dialógy na vopred danú tému.
- Písať správne, esteticky a správnym tempom.
- Vedieť správne tvoriť text podľa jazykových noriem.
- Vedieť analyzovať text.
- Hľadať jazykové javy.
- Zoskupovať nájdené jazykové javy a charakterizovať ich.
- Vedieť tvoriť vlastný text v ústnej a písomnej forme.
- Osvojiť si základné pravopisné normy.
- Vedieť používať interpunkčné znamienka.
- Osvojiť si základné jazykové pojmy a termíny (jazyk, myšlienka, veta a slovo, obsah, intonácia, význam, forma; podstatné meno, prídavné meno, zámeno, číslovka, sloveso, príslovka, spojka, predložky, jednotné a množné číslo, rody: mužský, ženský a stredný, pády, vzory, časovanie, ...

ÚVOD

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA

Vzdelávací štandard z čítania a literárnej výchovy pre 1. stupeň základnej školy s vyučovacím jazykom ukrajinským je zameraný na rozvoj čitateľských zručností, jazykových prejavov a ich vlastnej žiackej tvorby.

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu poznávacích a čitateľských kompetencií a súbor literárnovedných termínov, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmito vzdelávacími štandardmi musia byť povinne zaradené do obsahu vzdelávania.

- Časové úseky sú vymedzené dva:
- do konca druhého ročníka
  - do konca štvrtého ročníka

Štruktúra štandardu:

1. výcvik čítania, rozvoj vyjadrovacích zručností a rečovej kultúry pri práci s textami
2. literárna výchova

Hodinová dotácia (týždenná):

1. ročník - 5 hodín
2. ročník - 5,5 hodiny
3. ročník - 5,5 hodiny
4. ročník - 5 hodín

Hodinová dotácia umožňuje žiakom zabezpečiť efektívne vyučovanie ukrajinského jazyka podľa podmienok školy.

1. ROČNÍK

UKRAJINSKÝ JAZYK A ČÍTANIE

OBSAHOVÉ A VÝKONOVÉ ŠTANDARDY

Ukrajinský jazyk sa člení na dve zložky: **čítanie, písanie**. Jedna vyučovacia hodina obsahuje obidve zložky. Ostatné zložky: **literárna, jazyková a sloh** sú súčasťou týchto základných zložiek. Čítanie a písanie prebieha súčasne.

Obsah čítania a písania je v 1.ročníku rozdelený do troch období:

1. Prípravné obdobie.
2. Návčičné obdobie.
3. Čítankové obdobie.

1. Prípravné obdobie

Dĺžka prípravného obdobia môže byť variabilná, závisí od individuálnych potrieb detí. (3-7 týždňov, môže trvať aj viac).

Cieľom prípravného obdobia:

- pripraviť žiakov na proces osvojenia čítania písania.

Prípravné obdobie čítankové:

Cieľ:

- Naučiť žiakov rozumieť jednoduchej hovorenej reči.
- Naučiť žiakov rozumieť jednoduchým pokynom učiteľa.
- Naučiť žiakov chápať a vyslovovať určité slová, slovné spojenia a frázy.
- Naučiť žiakov pomenovať predmety z najbližšieho okolia a vedieť ich používať.

Žiaci počúvajú rozprávanie učiteľa, učia sa chápať význam slov, tieto slová správne vyslovovať a spájať do viet. Na každej hodine si aktívne obohacujú a rozširujú slovnú zásobu. S učiteľovou pomocou pomenúvajú predmety, javy a vlastnosti na základe obrázkov v učebnici. Tieto pomenovania využívajú na tvorenie jednoduchých viet, dialógov. Na vyučovaní sa oboznamujú hravou formou s národnými a regionálnymi piesňami, učia sa riekanky, vyčítanky a krátke básničky.

Tematické celky:

1. Rozvoj komunikačných zručností a vyjadrovacích schopností.
2. Analytické činnosti: veta, slovo, slabika.
3. Grafické znázornenie vety a grafické delenie slov na slabiky.
4. Určovania pozície hlások v slove.

Témy na rozvoj komunikačných zručností a vyjadrovacích schopností:

- Rodina. Priateľstvo. Zdvorilosť. Škola. Trieda. Učebné pomôcky. Pomenovanie číslíc do 10.
- Dom. Izba. Pomoc v domácnosti. Príbor a jedlo. Ovocie. Zelenina. Farby.
- Človek. Časti tela. Oblečenie. Obuv.
- Ročné obdobia. Mesiace. Dni v týždni.
- Domáce a voľne žijúce zvieratá a vtáky.
- Ľudia a povolanie.
- Mesto a dedina.

Žiaci si osvoja tieto **základné pojmy**: jazyk, myšlienka, veta, slovo, hláska, obrázok, leporelo, detská hra, pozdrav, ospravedlnenie.

Prípravné obdobie - písanie:

Cieľ:

- Zlepšiť jemnú motoriku zápästia, prstov pomocou uvoľňovacích cvičení tak, aby žiak zvládol v tomto období nároky, ktoré si písanie vyžaduje.
- Zdokonaľovať sa v základných hygienických návykoch (správne držanie tela, správne umiestnenie zošita, správne držanie písacej potreby, udržiavať poriadok v školských potrebách).
- Zdokonaľovať sa v estetických návykoch.

Techniky rozvoja jemnej motoriky:

1. maľovanie, šrafovanie, skladanie obrázkov, ornamentov, písanie línií (dlhých, krátkych, naklonených, oválnych, vlnitých),
2. písanie prípravných cvikov, ktoré sú základnými prvkami písmen.

2. Návčičné obdobie

Cieľom návčičného obdobia:

- osvojiť si techniku čítania a písania.

Návčičné obdobie bukvárne - slabikárové:

Cieľ:

- Osvojiť si čítanie písmen ukrajinského alfavitu (ukrajinskej abecedy) v poradí ako sú uvedené v učebnici- bukvari.
- Určovať pozíciu hlásky v slove.
- Čítať slabiky, slová, vety a krátke celky, ktoré obsahujú otvorené slabiky.
- Čítať slabiky, slová, vety a krátke celky, ktoré obsahujú slabiky so spoluhláskovou skupinou.
- Čítať písané písmená, slabiky, slová a krátke celky.

Tematické celky:

1. skupina písmen: а, о, м, т, е, і, к, ‘, ъ.
2. skupina písmen: д, р, и, у, н, в, с.
3. skupina písmen: л, з, г, ґ, ч, й, ъ, б, п, х, ш, ц, ф.
4. skupina písmen: я, ю, є, ї.
5. skupina písmen: дз, дж.

Žiaci si osvoja tieto **základné pojmy**: písmeno(malé, veľké, tlačené, písané), slabika, slovo, veta, text, nadpis, riadok, odsek, úryvok, kniha, časopis, ilustrácia, rozdeľovacie a rozlišovacie znamienka (bodka, výkričník, otáznik, čiarka, dvojbodka, pomlčka, zátvorka, apostrof, mäkký znak).

Návčičné obdobie- písanie:

Cieľ:

- Osvojiť si písanie ukrajinského alfavitu (ukrajinskej abecedy) v poradí ako sú uvedené v učebnici- bukvari.
- Spájať písmená do slabík a slov.
- Vedieť odpísať písané písmená, slabiky, slová a vety.
- Prepísať tlačené písmená, slabiky, slová a vety.
- Písanie slov podľa diktovania.
- Písať veľké písmeno na začiatku vety.
- Vedieť ukončiť oznamovaciu, opytovaciu a rozkazovaciu vetu.

Tematické celky:

1. skupina písmen: а, о, м, т, е, і, к, ‘, ъ.
2. skupina písmen : д, р, и, у, н, в, с.
3. skupina písmen : л, з, г, г, ч, й, ъ, б, п, х, ш, ц, ф.
4. skupina písmen : я, ю, є, ї.
5. skupina písmen : дз, дж.

Žiaci si osvoja tieto **základné pojmy**: písané písmená (malé, veľké), slabika, slovo, veta, nadpis, riadok, rozdeľovacie a rozlišovacie znamienka (bodka, výkričník, otáznik, čiarka, dvojbodka, pomlčka, zátvorka, apostrof, mäkký znak).

3. Čítankové obdobie

Cieľom čítankového obdobia:

- zdokonaľovať nadobudnuté a osvojené zručnosti pri čítaní, písaní a následne ich vedieť využívať v praxi.

Čítankové obdobie- čítanie:

Cieľ:

- Zdokonaľovať techniku čítania.
- Čítať s porozumením.
- Správne používať intonáciu.
- Vedieť reprodukovať prečítaný text.

Žiaci si osvoja tieto **základné pojmy**: spisovateľ, poézia, bábkové divadlo,

Čítankové obdobie- písanie:

Cieľ:

- Zdokonaľovať techniku písania.
- Vedieť odpísať a prepísať text.
- Písať podľa diktovania.
- Precvičovať pravopisné javy.
- Vedieť vyjadrovať sa písomnou formou.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti z čítania:

Žiak dokáže:

- prečítať všetky písmená ukrajinskej abecedy – alfavitu,
- spájať hlásky do slabík, slabiky do slov,
- porozumieť prečítanému textu,
- rozlišovať jednotlivé uvedené základné pojmy,
- dodržiavať správnu intonáciu viet.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti z písania:

Žiak dokáže:

- čitateľne napísať všetky písmená písanej ukrajinskej abecedy – alfavitu,
- správne spájať písmená do slabík, slabiky do slov,
- správne písať vety (začiatok a koniec vety),
- správne prepísať a odpísať texty.

1. – 2. ROČNÍK

OBSAHOVÉ A VÝKONOVÉ ŠTANDARDY

UKRAJINSKÝ JAZYK

KOMUNIKATÍVNA ROVINA - SLOH

Obsah

1. Počúvanie s porozumením
2. Hovorenie

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1.
  - Porozumieť jednoduché pokyny, inštrukcie, otázky a kratšie súvislé prejavy učiteľa so známou lexikou a jazykovými javmi.
  - Porozumieť podstatu obsahu primeraných textov v učiteľovom prednese alebo z CD nahrávky.
  - Pomenovať osoby, zvieratá, veci, vlastnosti a činnosť vhodnými výrazmi na základe obrázkov a vlastných skúseností.
  - Vedieť odpovedať na otázky podľa obrázkov a vlastných skúseností jednoduchými vetami.
  - Vedieť reprodukovať krátke ľudové rozprávky podľa učiteľových otázok.
  - Vedieť recitovať riekanky a krátke básne.
  - Počúvať a uhádnuť jednoduché hádanky.
  - Vedieť rozprávať na základe vlastných zážitkov s využitím kľúčových slov a slovných spojení (3-5 viet), vedieť rozprávať zrozumiteľne a primerane nahlas.
  - Zapojiť sa do detskej rolovej hry a v rámci rečovej situácie primerane reagovať.
  - Vedieť sa pozdraviť, poďakovať sa, ospravedlniť sa, zablahoželať.

FORMOVANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ – PÍSANIE

Obsah

1. Správne sedenie pri písaní, správne držanie písacej potreby, orientácia v riadku.
2. Malé a veľké písmená písaného a tlačenej alfavitu podľa tvorivých skupín.
3. Písanie slov, slovných spojení a viet.
4. Písanie vlastných mien osôb, zvierat, miesta bydliska a prvého slova vo vete.
5. Základné hygienické, technické a estetické návyky.
6. Základné požiadavky na písmo – čitateľnosť, správnosť, plynulosť a úhladnosť.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1.
  - Vedieť správne sedieť pri písaní, správne držať písaciu potrebu a správne sa orientovať v riadku.
2.
  - Vedieť správne písať tvary malých a veľkých písmen písaného alfavitu (ukrajinskej abecedy) podľa požiadaviek písma.
3.
  - Vedieť správne čitateľne, úhladne a primerane rýchlo:
    - odpísať jednoduchý písaný text,
    - prepísať jednoduchý text z tlačenej do písanej podoby,
    - napísať podľa diktovania krátke známe slová a jednoduché vety.

4. ➤ Ovládať písanie vlastných mien osôb, zvierat, miesta bydliska a prvého slova vo vete veľkým začiatočným písmenom.
5. ➤ Poznať a dodržiavať pri písaní hygienické, technické a estetické návyky.
6. ➤ Dodržiavať základne požiadavky na písmo – čitateľnosť, správnosť, plynulosť a úhladnosť.

ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA A PRAVOPISU

Obsah

1. Hlásky, písmená, slabiky, slová, vety, text.
2. Veľké začiatočné písmená.
3. Intonačné zvláštnosti reči: oslovenie, oznámenie, otázka, prosba, rozkaz.
4. Rozlišovacie a rozdeľovacie znamienka.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1. ➤ Chápať zmysel nasledovných prvkov reči: hláska, písmeno (tlačené, písané), slabiky, slovo, veta, text (jeho členenie: riadok, nadpis, článok) a vedieť ich správne prakticky používať.
➤ Vedieť spájať hlásky do slabík, slabiky do slov, slová do viet, vety do krátkych jazykových prejavov.
➤ Vedieť členiť krátke ústne a písomné texty na vety, vety na slová, slová na slabiky, slabiky na hlásky.
➤ Ovládať správnu artikuláciu hlások, slabík (tvrdé a mäkké slabiky) a zamerať sa na správnu spisovnú výslovnosť slov a viet.
➤ Poznať vzťah zvukovej a grafickej stránky hlások **я** (ja), **ю** (ju), **є** (je), **ї** (ji), **ш** (šč), **дж** (dž), **дз** (dz), **дзь** (dzj).
➤ Vedieť pomenovať sled hlások v jednotlivých slovách rozličnej štruktúry (ми, на, оса, день, рак, ліс, лис, діти, урок, шило, ганок, школа, корова).
➤ Vedieť správne vyslovovať slová s mäkkým znakom (ь), apostrofom ('), so zdvojenými spoluhláskami (читання, життя).
➤ Ovládať rozdelenie slov na konci riadka na základe slabičného princípu.
2. ➤ Ovládať písanie veľkých začiatočných písmen na začiatku vlastných mien osôb, zvierat, miesta bydliska.
3. ➤ Vedieť rozlišovať podľa sluchu zvláštnosti výpovedí, ktoré obsahujú oslovenie, oznámenie, otázku, prosbu, želanie alebo rozkaz.
➤ Vedieť samostatne tvoriť jednoduché intonačné konštrukcie (niečo oznámiť, niečo sa opýtať, niečo si želať, niečo niekomu prikázať).
4. ➤ Poznať a vedieť používať rozlišovacie a rozdeľovacie znamienka: mäkký znak (ь), apostrof ('), dve bodky (і), čiarka, pomlčka, bodka, otáznik, výkričník.
➤ Vedieť správne písať vety podľa zámeru : oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA

1. výcvik čítania, rozvoj vyjadrovacích zručností a rečovej kultúry pri práci s textami

Obsah

1. Cvičenia fonemického sluchu.
2. Nácvik správnej artikulácie hlások so špecifikáciou na správnu výslovnosť jednotlivých hlások z ukrajinského alfavitu.
3. Analýza a syntéza slabík a slov.
4. Určovanie počtu a poradia slabík a hlások v slove.
5. Automatizácia presného poznávania písmen alfavitu a ich pevného spojenia s hláskami.
6. Nácvik plynulého čítania slov.
7. Nácvik čítania jednoduchých viet so správnou intonáciou a porozumením.
8. Nácvik správneho a plynulého čítania náročných viacslabičných a ťažšie vyslovovaných slov.
9. Nácvik čítania s porozumením.
10. Nácvik orientácie v prečítanom texte a prerozprávanie prečítaného textu.
11. Rozširovanie slovnej zásoby žiakov.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1.
  - Vedieť fonemicky rozlišovať zvukovo podobné hlásky.
2.
  - Vedieť správne artikulovať jednotlivé hlásky podľa ukrajinského alfavitu.
3.
  - Vedieť správne rozkladať a skladať hlásky do slabík, slabiky do slov, slova do viet a naopak.
4.
  - Vedieť určiť počet a poradie hlások v slabike a slabík v slove.
5.
  - Poznať všetky písmena alfavitu (malé, veľké, tlačené a písané).
6.
  - Vedieť správne plynule prečítať slová.
7.
  - Vedieť správne plynule prečítať jednoduché vety so správnou intonáciou.
8.
  - Ovládať hlasné čítanie jednoduchých viet, porozumieť im a správne ich intonovať.
  - Vedieť doplniť chýbajúce slová vo vete.

2. literárna výchova

Obsah

1. Zdokonaľovanie sa v počúvaní a čítaní literárnych textov.
2. Práca s ilustráciami z literárnych ukážok (z národných rozprávok).
3. Nácvik reprodukcie jednoduchých textov.
4. Nácvik recitácie básní.
5. Práca s detským časopisom.
6. Oboznámenie sa s literárnymi pojmami.
7. Oboznámenie sa s literárnymi žánrami.
8. Oboznámenie sa so štruktúrou literárneho textu.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1.
  - Vedieť vnímať literárny text počúvaním, hlasným a tichým čítaním.
2.
  - Vedieť vnímať obsah ilustrácie z literárnych ukážok a vedieť vytvoriť vlastnú ilustráciu na základe počutého.
3.
  - Vedieť reprodukovať jednoduchý text na základe pomocných otázok.
  - Vedieť reprodukovať jednoduchý text na základe vopred utvorenej osnovy.
  - Vedieť dokončiť rozprávanie začatého príbehu.
  - Vedieť vymenovať postavy z literárnej ukážky.
4.
  - Vedieť predniesť báseň.
5.
  - Vedieť pracovať s detským časopisom Веселка – Veselka.
6.
  - Oboznámiť sa s literárnymi pojmami:
    - Ilustrácia,
    - Autor,
    - kniha a časopis,
    - text,
    - bábkové divadlo.
7.
  - Oboznámiť sa s literárnymi žánrami:
    - Vyčítanka,
    - Hádanka,
    - Báseň,
    - Bájka.
8.
  - Vedieť prečítať nadpis literárneho textu.
  - Vedieť určiť dejové postavy.

3. – 4. ROČNÍK

OBSAHOVÉ A VÝKONOVÉ ŠTANDARDY

UKRAJINSKÝ JAZYK

KOMUNIKATÍVNA ROVINA - SLOH

Obsah

1. Počúvanie s porozumením.
2. Dialogické a monologické vyjadrovanie.
3. Hovorenie - riadený rozhovor.
4. Ústna a písomná reprodukcia.
5. Opis.
6. Rečová spoločenská etiketa.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1.
  - Porozumieť súvislý prejav učiteľa, spolužiakov prednesený priamo alebo reprodukovane, uvedomiť si obsah počutého (fakty, javy, udalosti, postupnosti).
2.
  - Vedieť aktívne sa zapojiť do dialógu.
  - Samostatne tvoriť dialogický text podľa obrázkov.
3.
  - Vedieť odpovedať na otázky podľa obrázkov, vlastných skúsenosti, prečítaného textu, vedieť zostavovať otázky so správnou štylizáciou a vhodným výberom slovnej zásoby.
  - Samostatne tvoriť dialogický text podľa zostaveného vzoru a navodenej hrovej situácie (telefonický rozhovor, kúpa a predaj v obchode).
4.
  - Vedieť reprodukovať vypočuté a prečítané krátke texty podľa vopred zostavenej osnovy a ilustrácii.
  - Doslovná reprodukcia vety, textu.
  - Vedieť rozprávať podľa obrázkov – série obrázkov a na základe vlastných zážitkov (dom, byt, rodina, školy, trieda, a pod.).
5.
  - Opis predmetu, osoby, ilustrácie (ústne a písomne).
6.
  - Vedieť požiadať o informáciu a podať stručnú informáciu.
  - Vedieť zoznámiť sa, privítať návštevu a rozlúčiť sa, blahoželať (ústne i písomne).
  - Vedieť používať ukrajinskú rečovú etiketu spoločenského správania sa:
    - nadväzovanie kontaktu,
    - pozdrav,
    - oslovenie,
    - predstavenie sa,
    - prosba,
    - privítanie,
    - poďakovanie,
    - ospravedlnenie sa,
    - pozvanie,
    - získavanie informácií.

PÍSANIE

Obsah

1. malé a veľké písmená písanej a tlačenej ukrajinskej abecedy podľa tvarových skupín
2. písanie jednoduchých textov (odpis, prepis, diktát)
3. písanie vlastných mien riek, hôr a štátov
4. základné hygienické, technické a estetické návyky
5. základné požiadavky písania – čitateľnosť, plynulosť a úhľadnosť

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1.
  - Vedieť správne písať všetky tvary veľkých a malých písmen písanej a tlačenej ukrajinskej abecedy podľa predpísaných noriem.
2.
  - Vedieť správne čitateľne, úhľadne a primerane rýchlo:
    - napísať diktát – jednoduchý text,
    - samostatný odpis a prepis textu.
3.
  - Ovládať písanie vlastných mien.
  - Ovládať napísať správne adresu a dátum.
4.
  - Dodržiavať pri písaní hygienické, technické a estetické návyky.
5.
  - Dodržiavať základné požiadavky písania – čitateľnosť, plynulosť a úhľadnosť.

ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA A PRAVOPISU

Obsah

1. Hlásky a písmená.
2. Rozdelenie hlások na samohlásky a spoluhlásky.
3. Ukrajinský alfavit.
4. Spoluhlásky tvrdé a mäkké.
5. Výslovnosť spoluhlások a ich spodobovanie.
6. Slová s apostrofom.
7. Slabika, slovo a slovný prízvuk.
8. Veľké začiatkové písmená.
9. Veta, text.
10. Interpunkčné znamienka.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1.
  - Vedieť rozlišovať hlásky a písmená.
2.
  - Vedieť rozlišovať správne vyslovovať a písať samohlásky a spoluhlásky.
  - Poznať vzťah zvukovej a grafickej stránky slova.
3.
  - Poznať a osvojiť si ukrajinský alfavit.
  - Vedieť vyhľadávať a písať slová v alfavitnom poradí.
4.
  - Rozlišovať, správne vyslovovať a písať slová s tvrdými a mäkkými spoluhláskami:
    - po tvrdých spoluhláskach písať и, а, у, е, о,

- po mäkkých spoluhláskach písať і, я, ю, є, ъ.
- Vedieť vyslovovať a písať slová so zdvojenými spoluhláskami.
- 5. ➤ Vedieť vyslovovať a písať slová, v ktorých dochádza k spodobovaniu spoluhlások vo vnútri slov a na konci slova (книжка, зуб).
- 6. ➤ Ovládať výslovnosť a písanie slov s apostrofom.
- 7. ➤ Vedieť rozlišovať slová vo vete a deliť ich na slabiky.
➤ Ovládať rozdelenie slov so zdvojenými spoluhláskami, s apostrofom.
➤ Vedieť používať vo vetách slová, v ktorých sa spodobujú spoluhlásky.
- 8. ➤ Vedieť správne písať a intonovať vety podľa obsahu:
  - oznamovacie,
  - opytovacie,
  - rozkazovacie.➤ Vedieť rozlišovať melódiu hovoreného textu.

LEXIKOLÓGIA

Obsah

1. Význam slova, slová s rovnakým a protikladným významom (synonymá a antonymá).
2. Rozvíjanie slovnej zásoby.
3. Spisovné a nespisovné vyjadrovanie.
4. Práca s prekladovým slovníkom.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1. ➤ Vedieť vysvetliť význam slov opisovaním významu (na základe osvojenej slovnej zásoby).
➤ Vedieť vysvetliť význam slova zaradovaním do významových okruhov.
➤ Vedieť používať synonymá a antonymá vo vetách.
2. ➤ Vedieť tvoriť nové slová na základe vyvodzovania a opisu bez používania terminológie.
3. ➤ Vedieť triediť a rozlišovať spisovné a nespisovné slová.
➤ Vedieť nahradiť nespisovné slovo spisovným slovom a naopak.
4. ➤ Vedieť orientovať sa a pracovať s prekladovým slovníkom.

MORFOLÓGIA

Obsah

1. Podstatné mená.
2. Prídavné mená.
3. Slovesá.
4. Zámená.
5. Číslovky.
6. Najpoužívanejšie príslovky, predložky a spojky.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1.
  - Vedieť určovať podstatné mená v texte.
  - Ovládať delenie podstatných mien na všeobecné a vlastné a vedieť ich určovať v texte.
  - Vedieť určovať:
    - rod – mužský, ženský, stredný,
    - číslo – jednotné a množné,
    - pád a pádové otázky.
  - Vedieť utvoriť zvolací tvar podstatných mien.
2.
  - Vedieť určovať prídavné mená v texte.
  - Vedieť určovať zhodu prídavného mena s podstatným menom v rode, čísle a páde a použiť ju vo vetách.
3.
  - Vedieť určiť pri slovesách:
    - základný tvar,
    - osobu,
    - číslo – jednotné a množné,
    - čas - prítomný, minulý a budúci,
    - rozkazovací spôsob.
4.
  - Vedieť nahradiť podstatné mená osobnými zámenami.
5.
  - Vedieť rozlišovať a určovať základné a radové číslovky.
6.
  - Vedieť rozoznať a používať v textoch:
    - najfrekvencovanejšie príslovky : там, тут, близько, далеко, весело, тихо, голосно, вліво, вправо, ...,
    - predložky : до, від (од), в, на, за, під, над, ...,
    - spojky : і, та, але, що, щоб, як, який, ...

SYNTAX

Obsah

1. Veta.
  2. Tvorba viet: jednoduché a rozvité.
  3. Vety podľa obsahu: oznamovacie, opytovacie a rozkazovacie.
  4. Slovosled.
  5. Formálne spájanie viet do súvetia.
  6. Správne poradie viet v texte.
1.
    - Vedieť rozdeľovať krátke hovorené a písané texty na vety.
  3.
    - Vedieť deliť vety podľa obsahu na oznamovacie, opytovacie a rozkazovacie.
  4.
    - Vedieť upraviť nesprávne poradie slov vo vete.
  6.
    - Vedieť upraviť správne poradie viet v krátkych jazykových prejavoch.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA

1. výcvik čítania, rozvoj vyjadrovacích zručností a rečovej kultúry pri práci s textami

Obsah

1. Pokračovanie v nácviku správneho spôsobu a uvedomelosti čítania, čítanie nahlas a potichu.
2. Pokračovanie v nácviku čítania s prirodzenou intonáciou, so správnym slovným a vetným prízvukom.
3. Pokračovanie v nácviku správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.
4. Pokračovanie v rozvíjaní slovnej zásoby používaním vhodných výrazov a prirovnaní.
5. Vedieť zostaviť osnovu k prečítanému textu a prerozprávať obsah prečítaného textu podľa osnovy.
6. Formovanie samostatnej čitateľskej zručnosti.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1.
  - Vedieť primerane rýchlo a s porozumením prečítať text nahlas.
  - Vedieť primerane rýchlo a s porozumením prečítať text potichu bez pohybu vonkajších rečových orgánov.
2.
  - Vedieť pri čítaní dodržiavať správny slovný prízvuk a vetný dôraz.
  - Po precvičení vedieť čítať text výrazne, dodržiavať správne dýchanie, prirodzenú intonáciu (vhodná sila, výška a zafarbenie hlasu).
3.
  - Vedieť pri čítaní dodržiavať spisovnú výslovnosť a správnu artikuláciu.
4.
  - Vedieť vyhľadať v texte neznáme slová a vedieť vysvetliť ich význam s pomocou učiteľa a slovníkov.
5.
  - Vedieť odpovedať na otázky učiteľa k obsahu prečítaného textu (vopred pripravených na tabuli a kartičkách).
  - Vedieť zreprodukovať prečítaný text (reprodukcia verná, voľná, výberová).
  - Vedieť zreprodukovať text podľa zostavenej osnovy.
  - Vedieť zreprodukovať dej podľa časovej a príčinnej postupnosti.
  - Vedieť dotvárať text na základne vlastnej fantázie.
  - Vedieť orientovať sa v štruktúre a obsahu prečítaného textu.
  - Vedieť dokončiť rozprávanie začatého príbehu.
  - Vedieť porozprávať o dojmach z prečítaného textu a vlastných zážitkoch.

2. literárna výchova

Obsah

1. Pokračovanie vo výcviku estetického vnímania, prežívania a hodnotenia literárnych textov.
2. Pokračovanie v práci s ilustráciami z literárnych ukážok.
3. Pokračovanie nácviku reprodukcie textov.
4. Nácvik výraznej recitácie básni a úryvkov z prózy.
5. Práca s detským časopisom.
6. Práca s literárnymi pojmami a výrazmi.
7. Práca s literárnymi žánrami.
8. Analýza štruktúry literárneho textu.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov

1.
  - Vedieť esteticky vnímať, prežívať a hodnotiť literárne texty.
2.
  - Vedieť pozorne vnímať ilustráciu k textu a jednoducho vedieť opísať jej obsah.
  - Vedieť vyhľadať úryvok textu, ktorý sa viaže na ilustráciu.
3.
  - Vedieť porozprávať o dojmoch z prečítaného textu a o vlastných zážitkoch.
  - Vedieť porozprávať o konaní postáv a dokázať zhodnotiť ich konanie.
4.
  - Vedieť výrazne predniesť báseň a úryvok z prózy.
  - Vedieť zapojiť sa do dramatizácie primeraných textov:
    - naučiť sa báseň naspamäť za pomoci jednoduchých prostriedkov: kľúčové slová a intonácia (slovný prízvuk a vetný dôraz),
    - naučiť sa výrazne predniesť úryvok z prózy s dodržiavaním správnej artikulácie, spisovnej výslovnosti a prirodzenej intonácie,
    - naučiť sa pripraviť sa k rolovému čítaniu textu.
5.
  - Vedieť rozlišovať rôzne vydania pre deti (kniha, noviny, časopis).
6.
  - Vedieť rozlišovať literárne pojmy:
    - titulná strana,
    - názov diela,
    - hlavné a vedľajšie postavy,
    - hlavná myšlienka,
    - dramatizácia,
    - monológ, dialóg a priama reč,
    - spisovateľ, básnik,
    - film, video, DVD.
7.
  - Vedieť rozlišovať literárne žánre:
    - príslovie,
    - porekadlo,
    - vyčítanka,
    - hádanka,
    - riekanka,
    - poviedka,
    - povesť,
    - rozprávka,
    - báseň.
8.
  - Vedieť analyzovať text:
    - téma a hlavná myšlienka textu,
    - orientácia v deji a štruktúre textov,
    - postavy - jednoduché hodnotenie konania postáv,
    - jazykové prostriedky.

Autor:

Mgr. Mária BELEJOVÁ

Koordinátor a recenzent:

PaedDr. Renáta SOMOROVÁ